

İLKÖĞRETİM SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE İNTERNET TABANLI ÖĞRETİM YÖNTEMİNİN DERS BAŞARISINA ETKİSİ

THE EFFECT OF WEB BASED TEACHING METHOD TO THE SUCCESS OF THE COURSE IN TRAINING PRIMARY TEACHING OF SOCIAL STUDIES

Hasan TÜRKER* Erhan YAYLAK**

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, “İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretiminde İnternet Tabanlı Öğretim Yönteminin Ders Başarısına Etkisi”ni belirlemektir. Araştırmada, deneysel desenlerden “Öntest – Sontest Eşleştirilmiş Kontrol Gruplu Yarı Deneysel Desen” kullanılmıştır. Çalışma 42 ilköğretim 7. sınıf öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Veriler, başarı testi ve yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Deneysel çalışma için Sosyal Bilgiler dersi 7. sınıf “Türk Tarihinde Yolculuk” ünitesi ile ilgili 28 maddeden oluşan başarı testi geliştirilmiştir. Testin güvenirlik katsayısı KR 20 .82 olarak bulunmuştur. Araştırmadan elde edilen verilere göre, internet tabanlı öğretim yöntemi kullanımı ile yapılan öğretim, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine ilişkin akademik başarılarını artırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnternet Tabanlı Öğretim, E-Öğrenme, Uzaktan Eğitim, Sosyal Bilgiler Öğretimi

ABSTRACT

The purpose of this research is to determine the effect of the use of web based teaching in the Primary Education 7th grade Social Studies course and, to reflect the opinions of the students about the process. Among the experimental patterns, “Pretest-Posttest Paired Control Grouped Half-experimental Pattern” was used in the research. The work was carried out among 42 Primary Education 7th grade students. An achievement test of twenty eight items was developed about the unit of “Travel in History of Turkish” of the Social Studies course for the experimental practice. The reliability parameter of the test was found as KR 20 .82. The results of the research shows that, the teaching carried out by the use of web based teaching, increases the academic success on the Social Studies course.

Key words: Web Based Teaching, E-learning, Distance Education, Social Studies Teaching.

1. GİRİŞ

Geçmişten günümüze uzanan sürece baktığımızda teknolojiye paralel olarak eğitim ve öğretim kavramlarının da değiştiği görülmektedir. Bilginin iletiminde ve paylaşımında kullanılan tüm teknolojiler bir şekilde eğitim öğretim süreçlerinde de karşımıza çıkmaktadır. Bilginin taşlar ve kâğıtlar üzerindeki yolculuğu, radyo dalgaları, uydu yayınları ve ağ kabloları üzerinde devam etmekte, gelişen teknoloji her geçen gün daha fazla bilginin daha fazla bireye ulaşmasını sağlamaktadır (Gülbahar, 2009:2). Teknolojideki her türlü yenilik, insanlığın hayatını önemli ölçüde etkilemektedir.

*Yrd.Doç.Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, hturker@deu.edu.tr

** Sosyal Bilgiler Öğretmeni, Pancar Muzaffer Hanım İ.Ö.O., erhanyaylak21@hotmail.com

Özellikle Türkiye'nin internetle tanışmasından bu yana, toplumun tüm kademelerinde iletişim biçimi belirgin bir değişime uğramıştır. Öğretimin internet ortamlarında gerçekleşmesi ile birlikte "sanal okul" veya "sanal kampus" gibi terimler de ortaya çıkmıştır.

Eğitim kurumlarına ait binalar, derslikler, laboratuvarlar gibi somut ortamlar yerlerini sohbet odaları, forumlar ve tartışma listeleri gibi soyut ortamlara bırakmıştır. Bireylerin sosyalleşmesi ve bilgi alışverişi, teknoloji desteği ile birlikte artık elektronik ortamlarda gerçekleşmektedir. Ancak bu ortamlarda sosyalleşme kadar, kendi kendine öğrenme becerisi de önem taşımaktadır (Gülbahar, 2009:2-3). Diğer yandan Türkiye'de Sosyal Bilgiler öğretimine baktığımızda çeşitli sorunlarla karşılaşmak mümkündür. Bu sorunları aşağıdaki şekilde açıklayabiliriz;

Sosyal Bilgiler dersine yönelik öğrencilerin ilgileri yapılan araştırmalara göre dil, edebiyat ve sayısal derslere göre daha düşük düzeydedir. Bunun en önemli nedeni öğrencilerin dersin amaçları ve gelecekteki hayatlarında ne gibi bir etkilerin olabileceği gibi konularda net bir fikre sahip olmamalarıdır. Ayrıca öğrenciler Sosyal Bilgiler dersini ezber dersi olarak görmektedir. İçeriğin ağırlığı ve gerçek yaşamdan kopukluğu, öğretimde kitap merkezli bir stratejinin uygulanması, öğrencilerin edilgenliğe mahkûm edilmesi ve uygulamadan yoksun bırakılması genel eleştirilerdir (Otluoğlu-Öztürk: 2002).

Ülkemizde Sosyal Bilgiler öğretimini olumsuz yönde etkileyen faktörlerden biri de hiç şüphesiz okullarda yeterli çeşit ve miktarda öğretim araç gereci bulunmayışı, bulunanların ise yeterince kullanılamayışıdır (Öztürk: 2002; Sağlam: 1997; Yanpar: 1997; Kılıç: 1994). Araç gerecin az kullanılması, öğretim ortamını yoksullaştırmakta dolayısıyla derse yönelik ilgileri, öğrenme ve hatırlama düzeyleri azalmaktadır. Araç gereç kullanımı konusunda bir diğer sıkıntı da araç gereç kullanımı konusunda yeterli bilgiye sahip olunmamasıdır.

Öğretimin niteliğini olumsuz etkileyen faktörlerden bir diğeri de sınıfların kalabalık oluşudur (Yanpar: 1997). Bugün özellikle büyük şehirlerde, çoğu ilköğretim okulunda sınıf mevcutları 60'ın üzerindedir. Oysa uluslararası standartlarda sınıflar ortalama 30-35 kişiliktir. Bu durum, öğretmenlerin çağdaş öğretim yaklaşımlarını izlemelerinde önemli engeldir (Çağlar, 1992'den aktaran Venç, 2005).

2. AMAÇ

Bu araştırmanın amacı, "İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi, "Türk Tarihinde Yolculuk" ünitesinde internet tabanlı öğretim yönteminin öğrencilerin akademik başarıları ve hatırd tutma düzeyleri üzerindeki etkisini belirlemek ve öğrencilerin sürece yönelik görüşlerini yansıtmaktır.

Bu ünite Türkiye Tarihinin en önemli konularından olan Anadolu'nun Türkleşmesini, Haçlı Seferlerini, Osmanlı Devleti'nin kuruluşunu, gelişmesini, İstanbul'un Fethini, Osmanlı Devleti'nin karada ve denizdeki sınırlarının genişlemesini, Avrupa ile Osmanlı Devleti'nin etkileşimini, Osmanlı Devleti'nde yapılan yenilikleri ve yabancıların gözünden Osmanlı kültürünü anlatmaya çalışmaktadır. Dolayısıyla bu araştırmada gerçekleştirilen "İnternet Tabanlı Öğretim Yöntemi" ile elde edilen sonuçlar, ülkemizdeki Sosyal Bilgiler öğretimi bağlamında Sosyal Bilgiler ders programını uygulamada katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Öğrencilerin, genel olarak Sosyal Bilgiler dersine yönelik olumlu bir tutuma sahip olmaları beklenir. Derse yönelik olumlu tutum, öğrencinin dersi severek öğrenmesine yardımcı olur. Öğrencinin merkeze alındığı ve aktif katılımını sağlayabilen, düşüncelerine değer verilen ve bilginin yaşamla bütünleştirilerek anlamlı hâle getirildiği bir öğrenme ve öğretme ortamı sağlamak, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı olumlu tutum geliştirmesine katkı sağlayabilir (Öztürk ve Dilek, 2002).

Sosyal Bilgiler dersinde öğretmenlerin de geleneksel anlatım yöntemi dışında yeni yöntem ve teknikleri uygulamaları arzu edilen bir durumdur. Yeni yöntem ve tekniklerin kullanılması konusunda yapılan araştırmalar, bunların pek kullanılmadıklarını ortaya koymaktadır. Buna ders süresinin kısıtlı olması müfredatın yoğun olması, ders araç ve gereçleri bakımından yeterli donanımına sahip olunmaması gibi etkenlerin yanında yöntemlerin bilinmemesi ve öğretmenler tarafından kullanılmaması gibi nedenlerde eklenebilir (Kan, 2006).

Eğitimde istenen başarıyı sağlama da internet ciddi olanaklar sunabilmektedir. Özellikle genç potansiyele sahip olan Türkiye için eğitim kurumlarında ideal düzeyde internet tabanlı eğitim (uzaktan eğitim, e-öğrenme) gerçekleştirebilme, çağdaş bir yapılanma açısından önemlidir. Böyle bir yapılanma ise birey için her zaman ve her yerde öğrenme demek iken, devlet için her zaman ve her yerde eğitim olanağı sunma anlamına gelmektedir (Göktaş ve Kayri, 2005).

3. YÖNTEM

Araştırmada, deneysel desenlerden "Ön test – son test eşleştirilmiş kontrol gruplu yarı deneysel desen" kullanılmıştır (Balcı, 2006; Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2008). Deneysel çalışma öncesi deney ve kontrol gruplarına uygulanacak ön test de öğrencilerin başarı puanları arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark olmadığı öngörülmüştür. Grupları betimlemek için aritmetik ortalama ve standart sapma, gruplar arasında farklılıkları incelemek amacıyla tekrarlı ölçümler için tek yönlü varyans analizi kullanılırken belirlenen farklılıklarda farkın kaynağını belirlemek amacıyla da tukey q analizi kullanılmıştır. Yarı deneysel desenlerde yapılan işlemler, deneysel birimler, bağımlı değişkenlerin ölçümü açısından deneysel desene benzemekle beraber, deney ve kontrol

gruplarının seçkisiz tarzda belirlenememesi açısından deneysel desenden farklılaşır (Bulduk, 2003: 99).

3.1. Evren ve Örneklem

Bu çalışma yarı deneysel desendir. Bu desende yansız atama kullanılmıştır. Desende hazır gruplardan ikisi belli değişkenler üzerinden eşleştirilmeye çalışılmıştır (Büyüköztürk vd., 2008). Bu çalışma seçkisiz atamayı içermeyen yarı deneysel desen olduğu için evren ve örneklem seçimine gidilmemiş, yerine çalışma grubu alınmıştır. Araştırma grubunu, İzmir ili Torbalı ilçesi Pancar Muzaffer Hanım İlköğretim Okulunda, biri deney diğeri kontrol grubu olan 7. sınıflarda 2 şubede öğrenim gören 42 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın bu okulda yürütülmüş olmasının nedeni araştırmacının adı geçen okulda Sosyal Bilgiler öğretmeni olarak görev yapmasıdır. Araştırma sürecinde araştırmacı her iki grubun da dersine girmiştir.

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen, geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmış başarı testi kullanılmıştır.

3.3. İşlem

Denel işlemler 2010 yılı Mart, Nisan ve Mayıs ayları içerisinde 27 ders saati süresinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında deney grubunda internet tabanlı öğretim yöntemi uygulanmış, kontrol grubunda da yapılandırmacı öğretim programı geleneksel öğretim yöntemi uygulanmıştır. Denel işlemler, Sosyal Bilgiler dersinin programda belirtilen haftalık ders programında ayrılan 3 saatlik ders süresinde, 9 haftada 27 ders saatinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma süresince, deney ve kontrol gruplarında işlenecek olan konuların, her iki grupta da paralel olarak gitmesi sağlanmıştır.

Uygulama sürecinde deney grubunda öğrenciler evinde bilgisayar ve internet erişimi olan ve olmayan olmak üzere gruplandırılmışlardır. Evlerinde internet erişimi olmayan öğrenciler kesinlikle internet kahve gibi yerlere yönlendirilmemişler, bunun yerine dersler internet altyapısı ve bilgisayarı olan Sosyal Bilgiler sınıfında ve bilişim teknolojileri sınıfında işlenmiştir. Dersler Sosyal Bilgiler sınıfında veya Bilişim Teknolojileri sınıfında işlenirken “Sosyal Öğretmeni” internet sitesi ve Milli Eğitim Bakanlığı “Vitamin” internet adresinden yararlanılmıştır. İnternet tabanlı öğretim yönteminin uygulanması sırasında video ve animasyonlar da Milli Eğitim Bakanlığı “Vitamin” internet adresinden; konu, soru sunuları ve ödevlendirme de ise “Sosyal Öğretmeni” internet adresinden yararlanılmıştır. Konu tekrarını, soru sunularını ve ödevleri, evinde internet erişimi olan öğrenciler

evlerinde; evinde interneti erişimi olmayan öğrencilerde ders sonrasında okulda Bilişim ve Teknoloji sınıfında takip etmişlerdir.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada toplanan veriler SPSS programı kullanılarak veri seti haline dönüştürülmüştür. Girilen veriler frekans tablolarıyla incelenerek hatalı kodlamalar veri setine dönülerek düzeltilmiştir. Daha sonra deney ve kontrol grubu öğrencilerinin verdikleri yanıtlar, doğru yanıtlar 1'e, yanlış yanıtlar 0'a dönüştürülmüştür.

Ön test-son test ve izleme testinden deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin Türk Tarihinde Yolculuk Başarı Testi'nin toplam puanları alınarak analiz yapılacak şekle sokulmuştur. Daha sonrasında deney ve kontrol grubu öğrencilerin ön test-son test başarı puanları arasındaki farklılıkları, tekrarlı ölçümler için iki yönlü varyans analizi kullanılarak incelenmiştir. Elde edilen önemli farklılıkların etki büyüklükleri etakare kullanılarak değerlendirilmiştir. Benzer olarak son test ve izleme testi arasındaki farklılıklar da tekrarlı ölçümler için iki yönlü varyans analizi kullanılarak incelenmiş, etki büyüklükleri de etakare ile değerlendirilmiştir. Araştırma kapsamında yapılan analizler SPSS programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

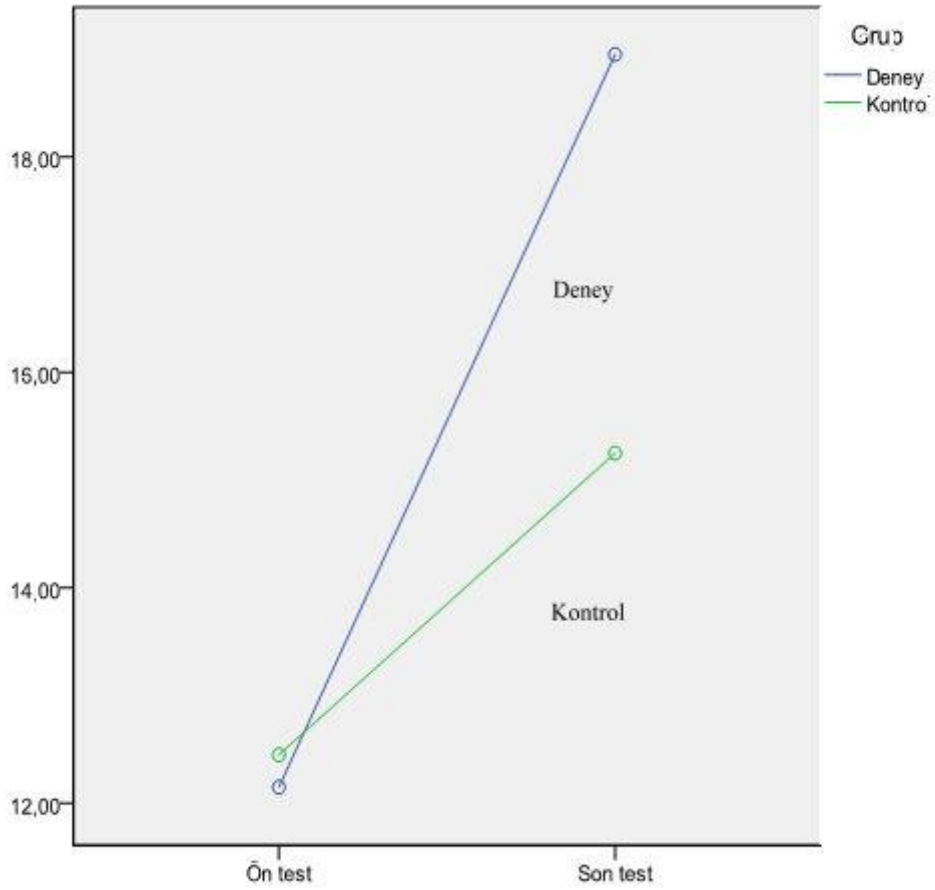
4. BULGULAR ve YORUMLAR

Araştırmanın bu kısmında araştırmanın alt problemlerini incelemek üzere yapılan istatistiksel analizlere ait bulgular yer almaktadır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ilk istatistiksel bulgusu, "İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi "Türk Tarihinde Yolculuk" ünitesinde 2005 yapılandırmacı öğretim programı internet tabanlı öğretim yöntemi uygulanan deney grubu ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersi 2005 yapılandırmacı öğretim programı geleneksel öğretim yöntemi uygulanan kontrol grubundaki öğrencilerin hatırd tutma düzeyleri arasında anlamlı fark var mıdır? olan birinci alt problem için yapılan tek faktörlü tekrarlı ölçümler için iki faktörlü varyans analizi kullanılmıştır. Analiz öncesinde araştırma katılımcılarının ön test ve son test'te aldıkları puanlara ilişkin ortalamalar grafikte incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar Grafik 1'de sunulmuştur.

Grafik 1. Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Ön Test ve Son Test Eksenli Ortalama Puanlarına İlişkin Grafik

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin ön test ve son test puan ortalamaları, grafik olarak incelendiğinde, deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ön test puanlarının birbirine oldukça yakın olduğu; ancak son test deney grubundaki öğrencilerin puan ortalamalarının kontrol grubundaki öğrencilere oranla açık bir şekilde daha yüksek

olduğu görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde deney grubundaki öğrencilerin ön-test puan ortalamalarının ($\bar{x}= 12,15$, $ss= 4,29$) kontrol grubundaki öğrencilerin ön test puan ortalamalarıyla ($\bar{x}= 12,45$, $ss= 4,27$) benzer düzeylerde olduğu; buna karşılık son testte deney grubundaki öğrencilerin, puan ortalamalarının ($\bar{x}= 18,95$, $ss= 4,76$) kontrol grubundaki öğrencilerin puan ortalamalarına oranla ($\bar{x}= 15,25$, $ss= 3,77$) daha yüksek düzeylerde olduğu görülmüştür. Deney grubunda gözlenen bu farklılığın önemli olup olmadığı, tek faktör üzerinde, tek faktör de tekrarlanan ölçümler için iki faktörlü varyans analizinde incelenmiştir. Elde edilen bulgular Çizelge 1.'de sunulmuştur.

Çizelge 1. Çalışma grubunun ön test - son test puanlarının ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	η^2
Gruplararası						
Grup (Deney/ Kontrol)	57,800	1	57,800	1,742	,195	-
Hata	1261,000	38	33,184			
Gruplarıçi						
Ölçüm (Ön test – Son test)	460,800	1	460,800	133,463	,000*	,79
Grup*Ölçüm	80,000	1	80,000	23,171	,000*	,38
Hata	131,200	38	3,453			

* $p < ,05$

Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ön test - son test ortalama puanlarını incelemek amacıyla yapılan analizler sonucunda deney ve kontrol grubunda ön test son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir ($F_{1-38}= 1,742$, $p= ,195$). Bu sonuç deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin puan ortalamalarının ön test ve son test olarak ölçüm ayrımı yapılmadığında, aralarında fark olmadığını göstermektedir. Ön

test-son test için ölçümler arasındaki fark, grup ayrımı yapılmaksızın incelendiğinde de öğrencilerin ortalama puanları arasında önemli bir farkın olduğu saptanmıştır ($F_{1-38}=133,463$, $p=,000$, $\eta^2=,79$). Bu bulguya göre öğrencileri ortalama puanları deney ve kontrol grubu olarak iki farklı grup oluşturulmazsa ön test ve son test puanlarının farklılaştığı söylenebilir. Bu sonuca ait etki büyüklüğü de oldukça yüksek olarak değerlendirilebilecek bir seviyede olduğu gözlenmiştir. Sonuç olarak ölçümler arasında ciddi bir farklılaşmanın olduğu düşünülebilir.

Son olarak araştırmanın temelini oluşturan internet tabanlı öğretim yönteminin yapılandırıcı yaklaşıma dayalı öğretime göre başarıya ulaşmada daha etkili olup olmadığı incelendiğinde ise grup ve ölçüm arasındaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur ($F_{1-38}=23,171$, $p=,000$, $\eta^2=,38$). Bu bulguya göre deney grubundaki öğrencilere, verilen internet tabanlı eğitimin öğrencilerin başarı düzeylerini arttırmada etkili olduğu ya da uygulamanın deney grubunun başarı düzeyini olumlu yönde değiştirmede etkili olduğu söylenebilir. Bu sonuca ait etki büyüklüğü de orta düzeyde kabul edilebilecek düzeydedir. Başarıyı arttırmada gözlenen varyansın %38'inin deneysel koşullarla açıklanabildiği anlaşılmıştır. Analizler sonucunda ortak etkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir. Ortak etkinin kaynağını incelemek amacıyla Tukey q analizi kullanılarak elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur. Çizelge 2.'te gözenek ortalamaları arasındaki farklar için Tukey q değerleri verilmiştir.

Çizelge 2. Gözenek Ortalamaları Arasındaki Farklar İçin Tukey q Değerleri

Faktör	Düzye	Ön Test- Son Test ^a Q	Deney- Kontrol ^b q
Grup (A)	Deney	3,40*	-
	Kontrol	1,40	-
Ölçüm (B)	Ön Test	-	0,22
	Son Test	-	2,73

^aq tablo değeri, $\alpha=,05$, $r=2$ ve $sd=38$ için 2,86'dır.

^bq¹ kritik değeri, $\alpha=,05$ için 2,86 olarak hesaplandı.

* $p<,05$.

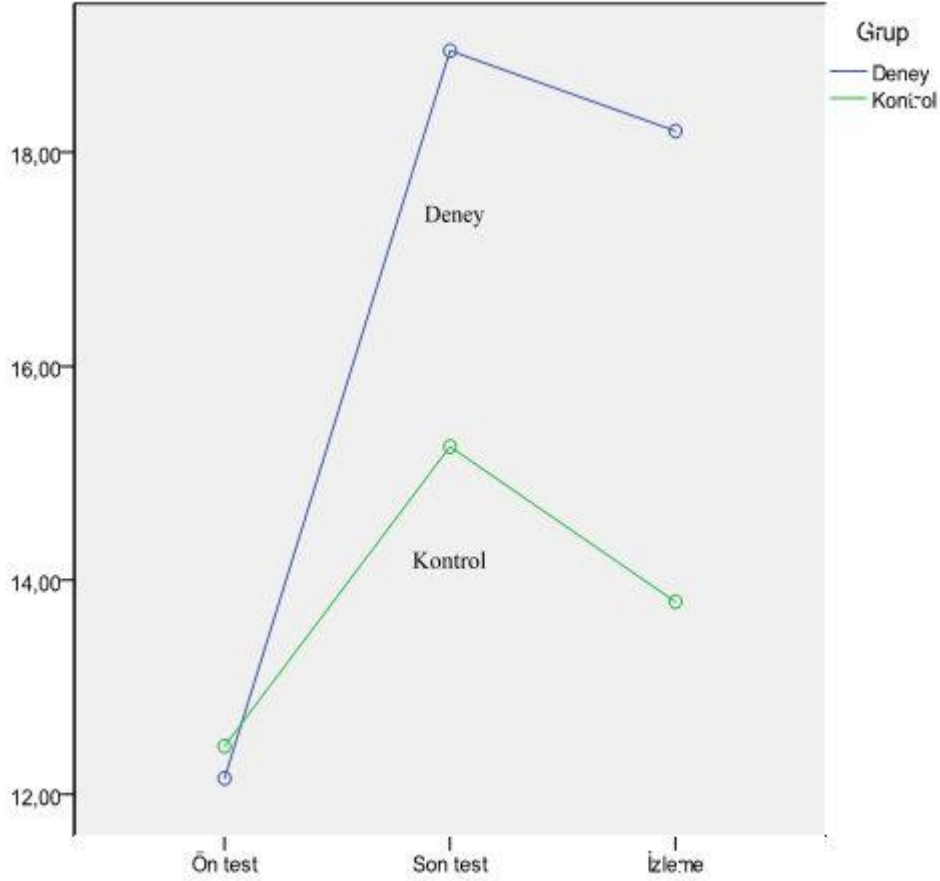
Tek faktör de tekrarlanan ölçümler için iki faktörlü varyans analizi sonucunda deney ve kontrol gruplarının ön testle son test puan ortalamaları arasında çapraz farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Bu farklılığa neden olan orta etkinin kaynağı ayrıca Tukey q testiyle

incelenmiştir. Deney ve kontrol gruplarına ait Tukey q değerlerine göre (3,40, $\alpha=,05$, $r=2$ ve $sd=38$ için kritik değer 2,86) internet tabanlı öğretim planının öğrencilerinin başarılarını artırmada etkili olduğu sonucuna ulaşılırken yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretimin etkisinin yetersiz olduğu belirlenmiştir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci istatistiksel bulgusu, “İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi Türk Tarihinde Yolculuk ünitesinde internet tabanlı öğretim yöntemi uygulanan deney grubu ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersi 2005 yapılandırmacı öğretim programı geleneksel öğretim yöntemi uygulanan kontrol grubundaki öğrencilerin, hatırd tutma düzeyleri arasında anlamlı fark vardır” olan ikinci alt problemi için yapılan tek faktörde tekrarlı ölçümler için iki faktörlü varyans analizi kullanılmıştır. Analiz öncesinde, araştırma katılımcılarının son test ve izleme testinden aldıkları puanlara ilişkin ortalamalar grafikte incelenmiştir. Elde edilen Grafik 2’de sunulmuştur.

Grafik 2. Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Son Test ve İzleme Testi Eksenli Ortalama Puanlarına İlişkin Grafik

Grafikte de görüldüğü gibi araştırmanın çalışma grubunu oluşturan deney grubundaki öğrencilerin ön testi ve son test puan ortalamalarında önemli atılımlar belirlenmiştir. 3 hafta ardından yapılan izleme testinde çok az duraksama olduğu ancak açık bir şekilde, kontrol grubundan daha yukarıda puan ortalamasına sahip oldukları görülmüştür.

Puan ortalamaları incelendiğinde, deney grubundaki öğrencilerin izleme testi puan ortalamalarının ($\bar{x}= 18,20$, $ss= 5,01$) kontrol grubundaki öğrencilerin izleme testi puan ortalamalarıyla ($\bar{x}= 13,80$, $ss= 3,19$) aralarında belirgin fark olduğu görülmüştür. Deney grubu lehine gözlenen bu farklılığın önemli olup olmadığı tek faktör üzerinde, tek faktörde tekrarlanan ölçümler içinde iki faktörlü varyans analizi incelenerek elde edilen bulgular Çizelge 3.'te sunulmuştur.

Çizelge 3. Çalışma Grubunun Son Test – İzleme Test Puanlarının ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	<i>p</i>	η^2
Gruplar arası						
Grup (Deney/ Kontrol)	328,050	1	328,050	9,270	,004*	,20
Hata	1344,750	38	35,388			
Gruplar içi						
Ölçüm (Ön test – Son test)	24,200	1	24,200	41,145	,000*	,52
Grup* Ölçüm	2,450	1	2,450	4,166	,048*	,10
Hata	22,350	38	,588			

**p* <,05

Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin son test ve izleme testleri puan ortalamalarını incelemek amacıyla yapılan analizler sonucunda, deney ve kontrol grubunda son test - izleme test puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($F_{1-38} = 9,270$, $p = ,004$; $\eta^2 = 20$). Bu sonuç, deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin puan ortalamalarının ön test ve son test olarak ölçüm ayrımı yapılmadığında, aralarında fark olduğunu göstermektedir. Son test – izleme test için ölçümler arasındaki fark, grup ayrımı yapılmaksızın incelendiğinde de öğrencilerin ortalama puanları arasında önemli farkın olduğu hesaplanmıştır ($F_{1-38} = 24,200$, $p = ,000$, $\eta^2 = 52$). Bu bulguya göre öğrencilerin ortalama puanları, deney ve kontrol grubu olarak iki farklı gruba ayrılmadıklarında, ön test ve son test etki büyüklüğü de oldukça yüksek olarak değerlendirilebilecek bir seviyededir. Buna göre ölçümler arasında ciddi bir farklılaşmanın olduğu söylenebilir. Son olarak analizin temelini oluşturan internet tabanlı öğretim yönteminin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretime göre artan başarı düzeyini koruyup korumadığı incelenmiş, grup ve ölçüm arasındaki farkın da anlamlı olduğu bulunmuştur ($F_{1-38} = 2,450$, $p = ,048$, $\eta^2 = 10$). Bu bulguya göre deney grubundaki öğrencilere verilen internet tabanlı eğitimin kalıcılığı, kontrol grubundaki öğrencilere oranla daha etkili olduğu söylenebilir. Analizler sonucunda ortak etkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir. Ortak etkinin kaynağını incelemek amacıyla Tukey q analizi kullanılarak elde edilen sonuçlar Çizelge 4.'da sunulmuştur.

Çizelge 4. Gözenek Ortalamaları Arasındaki Farklar İçin Tukey q Değerleri

Faktör	Düzey	Son Test- İzleme Test ^a q	Deney- Kontrol ^b Q
Grup (A)	Deney		
	Kontrol	4,37*	-
Ölçüm (B)	Son Test		
	İzleme Testi	-	2,76
		-	3,28*

^aq tablo değeri, $\alpha=,05$, $r=2$ ve $sd=38$ için 2,86'dır.

^bq¹ kritik değeri, $\alpha=,05$ için 2,86 olarak hesaplandı.

* $p<,05$.

Tek faktörde tekrarlanan ölçümler iki faktörlü varyans analizi sonucunda deney ve kontrol gruplarının son testle izleme test puan ortalamaları arasında çapraz farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Bu farklılığa neden olan ortak etkinin kaynağı ayrıca Tukey q testiyle incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre son test ve izleme testine ait puan ortalamalarında deney grubunda (4,37, $\alpha=,05$, $r=2$ ve $sd=38$ için kritik değer 2,86) ve kontrol grubu arasında (8,46, $\alpha=,05$, $r=2$ ve $sd=38$ için kritik değer 2,86) önemli farklılıklar bulunmaktadır. Kontrol grubunda gözlenen yüksek farklılığın nedeni grafikten de anlaşılacağı üzere, deney grubunun azalmasına göre daha belirgin azalmadan kaynaklandığı açıktır. Bu sonuçlar doğrultusunda deney grubundaki öğrencilerin başarılarının kontrol grubundaki öğrencilere oranla daha kalıcı olduğu söylenebilir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

1. Sosyal Bilgiler dersi öğretiminde internet tabanlı öğretim yönteminin uygulandığı deney grubu ile yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretimin uygulandığı kontrol grubundaki öğrencilerin akademik başarıları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır. Bu sonuç, internet tabanlı öğretim yöntemi kullanılarak yapılan öğretim sürecinin öğrencilerin, Sosyal Bilgiler dersindeki akademik başarılarını arttırdığını göstermektedir.

2. Sosyal Bilgiler dersi öğretiminde internet tabanlı öğretim yönteminin uygulandığı deney grubu ile yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretimin uygulandığı kontrol grubundaki öğrencilerin bilgileri hatırlama düzeyleri arasında, deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır. Bu sonuç, internet tabanlı öğretim yöntemi kullanılarak yapılan öğretim sürecinin Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin bilgileri hatırlama düzeylerini arttırmada yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretime göre daha etkili olduğunu göstermektedir.

3. Sosyal Bilgiler dersi öğretiminde, internet tabanlı öğretim yönteminin uygulandığı grupta, öğrencilerin ünite sürecine ilişkin görüşlerinin olumlu olduğu ve uygulanan çalışmanın öğrenme sürecini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmış ve öğrenilenlerin somutlaştırılması ile daha kalıcı öğrenmeyi sağladığı anlaşılmıştır.

Araştırma sonuçları göstermektedir ki, internet tabanlı öğretim yöntemi kullanımı ile yapılan öğretim, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine ilişkin akademik başarılarını ve bilgileri hatırlama düzeylerini arttırmaktadır. Ayrıca deney grubundaki öğrencilerin, ünite sürecine ilişkin olumlu görüşler ifade etmeleri, uygulanan öğretim sürecinin etkili olduğunu göstermektedir.

6. ÖNERİLER

1. Araştırma sonuçları incelendiğinde, internet tabanlı Sosyal Bilgiler öğretim yönteminin Sosyal Bilgiler öğretiminde akademik başarıyı artırdığı ve kalıcılığı sağladığı görülmektedir. Bu nedenle Sosyal Bilgiler dersi öğrencinin ilgisini çekebilecek internet tabanlı öğrenme araçları ile desteklenmeli ve yaygınlaştırılmalıdır. Sadece ders kitabıyla yetinilmemelidir.

2. İlköğretim Sosyal Bilgiler dersi dışında benzer özelliklere sahip derslerin öğretiminde internet tabanlı öğretim yaygınlaştırılabilir.

3. İlköğretim çağındaki öğrencilere bilinçli bilgisayar ve internet kullanımı hakkında bilgilendirme yapılmalıdır. Bunun için seçmeli olarak okutulan “Medya Okuryazarlığı” dersi zorunlu hale getirilerek bu dersten de mutlaka yararlanmalıdır. Ayrıca, ilköğretim okullarındaki bilgi ve teknoloji öğretmenleri ile iletişim kurulmalı ve bilişim teknolojileri laboratuvarları kullanılmalıdır.

4. Milli Eğitim Bakanlığı, ilköğretim okullarının internete bağlanma hızını arttırmalı ve internete bağlanma sorunlarını ivedilikle çözmelidir.

5. Sadece Sosyal Bilgiler dersinde değil diğer derslerde de internet tabanlı öğrenme öğelerinin kullanımını kolaylaştırmak ve yaygınlaştırmak için gerek özel kurum/kuruluşlar gerekse de Milli Eğitim Bakanlığı ve üniversiteler/akademisyenler tarafından öğrencilerin düzeylerine uygun, birden fazla duyu organına hitap edebilecek internet tabanlı öğrenme öğelerini/materyallerini geliştirme ve yaygınlaştırma konusu ele alınarak çalışmalar yapılmalıdır.

6. Öğrenciler, geri bildirimlerinde internet tabanlı öğretim yöntemini beğendiklerini, internet tabanlı öğretim yönteminin anlatımı ve anlamayı kolaylaştırdığını belirtmişlerdir. Bu nedenle Sosyal Bilgiler öğretiminde öğrencilerin ilgisini çekebilecek internet tabanlı öğrenme öğeleri kullanılmalıdır.

7. İnternet tabanlı öğrenme öğelerinde resimli, hareketli, video-animasyon ve interaktif öğeler tercih edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Balcı, A. (2006). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: PegemA Yayıncılık
- Bulduk, S. (2003). *Psikolojide Deneysel Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Çantay Kitapevi
- Büyüköztürk, Ş. (2008). Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F., *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Dilek, D. (2001). *Tarih Derslerinde Öğrenme ve Düşünce Gelişimi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Gökdaş ve Kayri. (2005), *E-Öğrenme ve Türkiye Açısından Sorunlar, Çözüm Önerileri*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt:II Sayı:II 21:34 24/06/2010 tarihinde http://efdergi.yyu.edu.tr/makaleler/cilt_II/ozetler/ig_mkayri.htm adresinden alınmıştır.
- Gülbahar, Y. (2009). *E-öğrenme*. Ankara: Pegem Akademi.

- Kan, Ç. (2006). *Etkili Sosyal Bilgiler Öğretimi Arayışı*. Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi, Ekim, C.14, S.2, s.537-544, 01:41, 28/08/2010 tarihinde www.sosyalbilgiler.gazi.edu.tr/article13.pdf adresinden alınmıştır.
- Kılıç, D. (1994). *İlkokul 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinin Öğretmenlerin Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi*. Çağdaş Eğitim Dergisi, Mayıs, S.221.
- Öztürk, C. ve Dilek D. (2002). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Öztürk, C. ve Otluoğlu, R. (2002). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yazılı Edebiyat Ürünlerini Ders Aracı Olarak Kullanmanın Duyuşsal Davranış Özelliklerini Kazanmaya Etkisi*. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, S.13, s.173-182, 21:27 24/06/2010 tarihinde http://ebd.marmara.edu.tr/arsiv/pdf/2002_15_173-182_41.pdf adresinden alınmıştır.
- Sağlam, H.İ. (1997). *İlköğretim Okullarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminin Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Venç, E. (2005). *Sosyal Bilgiler Öğretimine Dair Sorunlar Çözüm Önerileri*. Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Ocak, S.59, 02:44 19/08/2010 tarihinde <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi59/venc.htm> adresinden alınmıştır.
- Yanpar, (Şahin) T. (1997). *İlköğretimde Sosyal Bilgiler Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Çağdaş Eğitim Dergisi, S.231, s.41-43

